

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22217 - Evolució i Consolidació dels Sistemes Educatius
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22217 - Evolució i Consolidació dels Sistemes Educatius
Crèdits	1,84 de presencials (46 hores) 4,16 de no presencials (104 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 40, 1S, GPED (Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Francisca Comas Rubí xisca.comas@uib.es	12:00	14:00	Divendres	18/09/2015	01/02/2016	C-104
	11:00	13:00	Dimarts	01/02/2016	31/07/2016	C-104

Contextualització

L'assignatura *Evolució i consolidació dels sistemes educatius* s'imparteix al tercer curs del Grau en Pedagogia durant el primer semestre, és una assignatura obligatòria i té un caràcter bàsic i fonamental per a la formació dels futurs pedagogs i pedagogues. Juntament amb les assignatures Història de l'educació, Teoria de l'educació, i Pedagogia contemporània, configura la matèria *Bases teòriques i històriques* inclosa en el mòdul anomenat *Fonaments teòrics* d'aquests estudis de Grau. En conseqüència, les quatre assignatures que formen aquesta matèria anomenada *Bases teòriques i històriques* estan coordinades i es complementen.

Requisits

Recomanables

Es recomana cursar aquesta assignatura un cop aprovada la *Història de l'educació* de primer curs, i abans de la *Pedagogia contemporània* de quart curs.

Competències

Es preveu que amb l'assignatura *Evolució i consolidació dels sistemes educatius* l'alumnat assoleixi una sèria de competències genèriques i específiques que li permetin un desenvolupament integral com a futur professional de la Pedagogia.

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22217 - Evolució i Consolidació dels Sistemes Educatius
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	A
Idioma	Català

Específiques

- * B1. Comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, comparats, polítics, ambientals, legals i antropològics de l'educació..
- * B10. Evaluar polítiques, institucions i sistemes educatius..
- * B19. Identificar plantejaments i problemes educatius, indagar sobre ells: obtenir, registrar. Tractar i interpretar informació rellevant per emetre judicis argumentats que permetin la millora de la pràctica educativa..

Genèriques

- * A1. Capacitat per comprendre la complexitat dels processos educatius en general i dels processos formatius en particular (finalitats i funcions de l'educació i del sistema educatiu, teories del desenvolupament i de l'aprenentatge, l'entorn cultural i social i l'àmbit institucional i organitzatiu dels centres, el disseny i desenvolupament de programes, el rol dels educadors...).
- * A3. Respecte a les diferències culturals i personals dels educands i dels demés membres de tota la comunitat educativa..
- * A4. Capacitat per analitzar i qüestionar les concepcions de l'educació derivades de la recerca..
- * A8. Capacitat per promoure la qualitat dels contextes en els que es desenvolupa el procés formatiu.
- * A12. Capacitat per treballar en equip amb els companys com a condició necessària per a la millora de la seva activitat professional, compartint coneixements i experiències..
- * A18. Capacitat per expressar-se i entendre idees, conceptes i sentiments oralment i per escrit amb un nivell d'us adequat als destinataris..
- * A19. Capacitat per cercar, seleccionar, ordenar, relacionar, avaluar i valorar informació científica procedent de diferents fonts..

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura s'organitzen en torn a blocs temàtics que segueixen un ordre cronològic, i que es treballaran tant a nivell teòric com pràctic durant el semestre

S'explicarà, en diferents èpoques i contextes polítics (dictadura, democràcia, monarquia) de la nostra història, l'evolució dels sistemes educatius, y en concret de l'espanyol, aprofundint en qüestions com la identitat nacional, la política educativa, les iniciatives socials, el laïcisme i la confessionalitat, la llibertat docent, els continguts escolars, els materials i espais per a l'ensenyament, les desigualtats socials a l'escola per motius de gènere, discapacitat, o procedència social, la democratització de l'ensenyament, la professionalització dels mestres, la renovació educativa, etc

Continguts temàtics

BLOC 1. ELS SISTEMES EDUCATIUS A EUROPA. ORÍGENS DEL SISTEMA EDUCATIU ESPANYOL

TEMA 1. Fonaments polítics, econòmics i socials que condicionaren el neixement dels sistemes educatius nacionals a Europa

TEMA 2. Orígens i configuració dels nivells del sistema educatiu espanyol fins a la Llei Moyano (1957)

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22217 - Evolució i Consolidació dels Sistemes Educatius
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	A
Idioma	Català

BLOC 2. LA RENOVACIÓ EDUCATIVA DES DEL DARRER TERÇ DEL SEGLE XIX FINS A LA GUERRA CIVIL

TEMA 3. La professionalització del magisteri i la defensa de la llibertat docent. La influència de l'Institucionisme.

TEMA 4. El moviment d'Escola Nova i la seva influència en la renovació pedagògica de l'escola pública i en la construcció de la identitat docent del magisteri

TEMA 5. Laïcisme versus confessionalitat a principis del segle XX. Algunes propostes escolars renovadores.

TEMA 6. Els projectes educatius de la II República en torn a la renovació de l'escola i dels mestres.

TEMA 7. L'escola durant la Guerra Civil als territoris republicans i als nacionals.

BLOC 3. L'EDUCACIÓ DURANT LA DICTADURA FRANQUISTA

TEMA 8. L'Escola a Espanya durant la postguerra: la depuració del magisteri i la construcció d'una nova cultura escolar

TEMA 9. La transformació del sistema educatiu durant el Franquisme: del nacionalcatolicisme a la tecnocràcia.

TEMA 10. La modernització educativa en el darrer Franquisme i la Llei General d'Educació de 1970

BLOC 4. EL SISTEMA EDUCATIU ESPANYOL A DEBAT

TEMA 11. El sistema educatiu des de la Transició fins a l'actualitat. Problemàtiques i elements de debat.

Metodologia docent

Els continguts de l'assignatura es treballaran tant a les classes de teoria com als seminaris o classes pràctiques

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	S'explicaran les idees més importants dels continguts de l'assignatura, amb l'objectiu que l'alumne/a pugui situar-se a nivell contextual, tenguí una visió clara i ordenada d'allò més important de cada tema, així com del que s'ha treballat i publicat sobre el mateix.	30
Classes pràctiques	Seminaris de pràctiques	Grup mitjà (M)	Amb la finalitat de complementar els continguts de l'assignatura, durant els seminaris de pràctiques es podran desenvolupar activitats diverses. Es donaran les pautes i es farà el seguiment i l'exposició final del treball de curs que els alumnes han de realitzar. Al llarg del semestre es podrà recomenar també l'assistència a alguna conferència pública com a activitat per a l'assignatura.	14
Avaluació	Examen	Grup gran (G)	Amb l'objectiu d'avaluar si s'han entès i assimilats de manera comprensiva els continguts de l'assignatura treballats a partir de les classes, la bibliografia bàsica i les lectures complementàries recomenades, l'alumnat farà un examen final amb preguntes a desenvolupar referides als blocs	2

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22217 - Evolució i Consolidació dels Sistemes Educatius
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			temàtics de l'assignatura, que s'hauran treballat tant a les classes teòriques i com pràctiques, i complementat amb la bibliografia bàsica i lectures concretes indicades.	
			L'examen tindrà una durada de 2 hores, i comptarà amb 4 preguntes a desenvolupar, cada una de les quals es podrà valorar amb un màxim de 2.5 punts, essent la nota màxima de l'examen un 10.	

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Lectura comprensiva, ampliació i assimilació dels continguts dels blocs temàtics	Els alumnes, de manera autònoma i individual, hauran de fer una lectura comprensiva i en profunditat de la bibliografia que la professora recomani per a cada tema amb l'objectiu d'ampliar els continguts exposats i explicats a les classes magistrals o els que es treballin a les classes o seminaris pràctics, així com la que s'hagi de fer servir per a l'elaboració del treball de curs. Els continguts, degudament ampliat, s'hauran d'assimilar de manera comprensiva, i s'hauran de memoritzar per a l'examen final.	59
Estudi i treball autònom en grup	Treball de recerca i síntesi històrica	Els alumnes, en petits grups, faran una recerca sobre un tema concret d'entre un llistat de temes que la professora proposarà a inicis de curs. Tots aquests temes estiran relacionats amb esdeveniments i/o activitats que han influït en l'evolució de l'educació en èpoques recents i contextes propers. Aquests treballs implicaran conèixer i entendre la història i la memòria de l'educació a través de fonts diverses, especialment fotografia i fonts orals. El resultat final d'aquests treballs s'entregarà per escrit i s'exposarà en un seminari públic que s'organitzarà a final del semestre i que sirà d'assistència obligatòria. En aquest seminari els alumnes exposaran oralment i en forma de póster una síntesi del seu treball. El treball complet s'entregarà en paper seguint les indicacions formals que la professora donarà a inici de curs. A inici de curs, durant les primeres classes de pràctiques, la professora explicarà detalladament els objectius d'aquest treball, així com els detalls concrets del mateix, tant a nivell de seguiment (tutories que s'han de fer, documents que s'han d'entregar, etc..) com de presentació final (format en que s'ha de presentar el treball, el póster, presentació oral, ..). Aquestes indicacions concretes també estiran a disposició de l'alumnat a través de l'aula virtual. El procés i resultats final d'aquest treball (inclosa la presentació pública) es valorarà amb nota numèrica de 0 a 10.	45

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22217 - Evolució i Consolidació dels Sistemes Educatius
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	A
Idioma	Català

Riscs específics i mesures de protecció

L'assignatura podria incloure alguna/es sortida/es fora dels recintes de la UIB. Si fos el cas, aquestes sortides es publicarien en el cronograma de l'assignatura i es reflectirien en l'agenda de l'aula virtual amb temps suficient perquè l'alumnat pogués organitzar-se. Els desplaçaments podrien fer-se amb transport públic i/o amb vehicles particulars. En cas que les condicions climatològiques fossin adverses, s'ajornaria la sortida/ visita. Així i tot, qualsevol sortida implica certs riscos d'accidents de major o menor grau, per la qual cosa abans de realitzar la sortida, es penjarà a l'aula virtual un document amb una descripció de la sortida, on s'inclouria l'adreça de destí, mapa de localització o enllaç al mateix, objectius de la visita i durada de la mateixa. En aquest mateix document s'avisaria novament dels riscos que pot implicar la sortida (accidents de trànsit, atropellaments, caigudes, etc.) i es donarien les recomenacions oportunes per tal de pal·liar, en la mesura que es pogués, la gravetat que qualsevol incident pogués implicar (telèfons d'emergència, recomenacions específiques segons la climatologia, etc.).

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà a través de diferents tècniques que s'especifiquen a continuació.

Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.

L'alumnat ha de ser conscient que, segons s'exposa al Reglament Acadèmic de la Universitat de les Illes Balears (article 33):

1. Amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura.

2. En particular, es considera un frau:

- a) En els exàmens o proves escrites, l'ús de qualsevol mitjà encaminat a facilitar les respostes.*
- b) En els treballs i pràctiques individuals o de grup, la inclusió de fragments d'obres alienes presentats de tal manera que es facin passar com a propis (plagi).*

Seminaris de pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Amb la finalitat de complementar els continguts de l'assignatura, durant els seminaris de pràctiques es podran desenvolupar activitats diverses. Es donaran les pautes i es farà el seguiment i l'exposició final del treball de curs que els alumnes han de realitzar. Al llarg del semestre es podrà recomenar també l'assistència a alguna conferència pública com a activitat per a l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'assistència participativa i respectuosa a les classes de pràctiques, entre les que s'inclourà el Seminari en el qual s'exposaran els treballs de curs. Els seminaris de pràctiques es consideraran activitats obligatòries i no recuperables.

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22217 - Evolució i Consolidació dels Sistemes Educatius
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	A
Idioma	Català

Percentatge de la qualificació final: 15%

Examen

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Amb l'objectiu d'avaluar si s'han entès i assimilats de manera comprensiva els continguts de l'assignatura treballats a partir de les classes, la bibliografia bàsica i les lectures complementàries recomenades, l'alumnat farà un examen final amb preguntes a desenvolupar referides als blocs temàtics de l'assignatura, que s'hauran treballat tant a les classes teòriques i com pràctiques, i complementat amb la bibliografia bàsica i lectures concretes indicades. L'examen tindrà una durada de 2 hores, i comptarà amb 4 preguntes a desenvolupar, cada una de les quals es podrà valorar amb un màxim de 2.5 punts, essent la nota màxima de l'examen un 10.
Criteris d'avaluació	Es valorarà: - El nivell de coneixements adquirits - La comprensió dels continguts. - La claretat, coherència i capacitat de síntesi en les respostes - La correcta utilització del llenguatge, havent de tenir cura de l'ortografia i la gramàtica.

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 4

Treball de recerca i síntesi històrica

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Els alumnes, en petits grups, faran una recerca sobre un tema concret d'entre un llistat de temes que la professora proposarà a inicis de curs. Tots aquests temes estiran relacionats amb esdeveniments i/o activitats que han influït en l'evolució de l'educació en èpoques recents i contextes propers. Aquests treballs implicaran conèixer i entendre la història i la memòria de l'educació a través de fonts diverses, especialment fotografia i fonts orals. El resultat final d'aquests treballs s'entregarà per escrit i s'exposarà en un seminari públic que s'organitzarà a final del semestre i que sirà d'assistència obligatòria. En aquest seminari els alumnes exposaran oralment i en forma de póster una síntesi del seu treball. El treball complet s'entregarà en paper seguint les indicacions formals que la professora donarà a inici de curs. A inici de curs, durant les primeres classes de pràctiques, la professora explicarà detalladament els objectius d'aquest treball, així com els detalls concrets del mateix, tant a nivell de seguiment (tutories que s'han de fer, documents que s'han d'entregar, etc..) com de presentació final (format en que s'ha de presentar el treball, el póster, presentació oral, ..). Aquestes indicacions concretes també estiran a disposició de l'alumnat a través de l'aula virtual. El procés i resultats final d'aquest treball (inclosa la presentació pública) es valorarà amb nota numèrica de 0 a 10.
Criteris d'avaluació	Es valorarà: - La capacitat de dur a terme una recerca en història de l'educació, incidint especialment en el tractament de les fonts. - La implicació de l'alumnat en el procés d'elaboració del treball, tot seguint les passes indicades per la professora - La qualitat de la presentació escrita del treball en el format indicat, i de la seva exposició oral, que s'haurà de fer publicament i de manera clara i ordenada.

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22217 - Evolució i Consolidació dels Sistemes Educatius
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	A
Idioma	Català

- La correcta utilització del llenguatge (ortogràfica i gramaticalment)

Percentatge de la qualificació final: 35% amb qualificació mínima 4

Recursos, bibliografia i documentació complementària

En aquest apartat de la guia docent vos oferim una bibliografia bàsica o llibres de referència per a l'estudi dels continguts de l'assignatura, i una bibliografia complementària per a la seva ampliació.

Això no obstant, a través de l'aula virtual també es facilitarà a l'alumnat la referència i/o l'accés a articles concrets sobre alguns dels temes de l'assignatura, que seran de lectura necessària per a complementar els seus coneixements sobre aspectes concrets dels continguts.

Bibliografia bàsica

ESCOLANO BENITO, A. La educación en la España contemporánea. Políticas educativas, escolarización y culturas pedagógicas. Madrid: Biblioteca Nueva, 2002

GONZÁLEZ-AGÀPITO, J.; MARQUÈS, S.; MAYORDOMO, A.; SUREDA, B. Tradició i renovació pedagògica. 1898-1939. Història de l'Educació. Catalunya, Illes Balears, País Valencià. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2002

MAYORDOMO, A.; FERNÁNDEZ SORIA, J. M. *Vencer y convencer. Educación y política. España (1936-1945)*. Valencia: Departamento de Educación Comparada e Història de la Educación, 1993

PUELLES BENÍTEZ, M. *Educación e ideología en la España contemporánea*. Barcelona: Labor, 1980

RUIZ BERRIO, J. *Génesis de los sistemas educativos nacionales: Historia de los sistemas educativos contemporáneos*. Madrid: UNED, 1988

SUREDA GARCIA, B. L'educació a les Balears en el segle XIX. Palma de Mallorca: Documenta Balear, 1998

SUREDA GARCIA, B. L'educació a les Balears en el segle XX. Palma de Mallorca: Documenta Balear, 2000

VIÑAO FRAGO, A. *Política y educación en los orígenes de la España contemporánea*. Madrid: Siglo XXI, 1982.

Bibliografia complementària

AAVV. *La educación en la España contemporánea: cuestiones históricas*. Libro homenaje de M.A. Galino. Madrid: Sociedad Española de Historia de la Educación, 1985.

ÁLVAREZ LÁZARO, P. (dir.) *Cien años de educación en España. En torno a la creación del Ministerio de Instrucción Pública y Bellas Artes*. Madrid: Fundación BBVA, Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, 2001.

BALLARÍN, P. *Educación de las mujeres en la España contemporánea (siglos XIX y XX)*. Madrid: Síntesis, 2001.

BARTOLOMÉ MARTÍNEZ, B. (dir) *Historia de la acción educadora de la Iglesia en España. II. Edad contemporánea*. Madrid: Biblioteca de Autores Cristianos, 1997.

CÁMARA, G. *Nacional-catolicismo y escuela. La socialización política del franquismo*. Jaen Hesperia, 1984.

CAPITÁN, A. *Historia de la Educación en España. I: De los orígenes al Reglamento de Instrucción Pública*. Madrid: Dykinson, 1991.

CAPITÁN, A. *La educación en la España contemporánea*. Barcelona: Ariel, 2000.

CAPITÁN, A. *Republicanism and education in Spain (1873-1951)*. Madrid: Dykinson, 2002

COLOM, A.J. *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Barcelona: Ariel, 1997.

CORTADA, E. *Ser maestra a la Catalunya del segle XIX*. Lleida: Pagés editors, 2006

CUESTA ESCUDERO, P. *La escuela en la reestructuración de la sociedad española (1900-1923)*. Madrid: Siglo XXI, 1994.

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22217 - Evolució i Consolidació dels Sistemes Educatius
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	A
Idioma	Català

- DÁVILA BALSERA, P. *La honrada medianía. Génesis y formación del magisterio español*. Barcelona: PPU, 1994.
- FLECHA, C. *Las mujeres en la legislación educativa española*. Sevilla: Kronos, 1997.
- LÓPEZ MARTÍN, R. *Ideología y educación en la dictadura de Primo de Rivera*. Valencia: Universidad de Valencia, 1994.
- LOZANO, C. *La educación en los siglos XIX y XX*. Madrid: Síntesis, 1994.
- LOZANO, C. *La escolarización. Historia de la enseñanza*. Barcelona: Montesino, 1980.
- MARQUÈS SUREDA, S. *L'exili dels mestres*. Barcelona: Llibres segle / Universitat de Girona, 1995.
- MOLERO PINTADO, A. *La Institución Libre de Enseñanza. Un proyecto de reforma pedagógica*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2000.
- PUELLES BENÍTEZ, M. de. *Estado y educación en la España liberal (1809-1857) : un sistema educativo nacional frustrado*. Massanet de Selva: Ediciones Pomares-Corredor, 2004.
- PUELLES BENÍTEZ, M. de. *Política y educación en la España contemporánea*. Madrid: UNED, 2004.
- PUELLES, M.de ; OSSENBACH, G. *La Revolución Francesa y su influencia en la educación en España*. Madrid: UNED, UCM, 1991.
- RUIZ BERRIO, J. *Política escolar en el siglo XIX. 1808-1833*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1970.
- SÁNCHEZ, A. (dir) *La batalla por la escuela : el régimen educativo en la constitución de la segunda república*. Sevilla: Fundación Genesian, 2003.
- SANTOLARIA SIERRA, F.F. *Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea*. Barcelona: Ariel, 1997.
- VICO MONTEOLIVA, M. *Historia de la pedagogía e Historia de las Instituciones Pedagógicas Españolas*. Valencia: Valor, 1977.
- VIÑAO FRAGO, A. "La educación en el Sexenio (1868-1874). Libertades formales y libertades reales". En: *Anales de Pedagogía*, núm. 3, págs. 87-102, 1985.
- VIÑAO FRAGO, A. *Innovación pedagógica y racionalidad científica. La escuela graduada pública en España (1898-1936)*. Madrid: Akal, 1990.
- VIÑAO, A. *Tiempos escolares, tiempos sociales*. Barcelona: Ariel, 1998.

Altres recursos

Al llarg del curs, a través de l'aula virtual, la professora podrà recomenar altres lectures més específiques que no consten en aquesta guia docent per a l'ampliació de temes concrets.

Es recomenarà també COMAS, F. Guia per a la realització de treballs de recerca històricoeducativa. Palma de Mallorca: Edicions UIB, 2014. E-Pub (<http://ebooks.uib.es/store/products-page/destacados/guia-practica-per-a-lelaboracio-de-treballs-historicoeducatius/>)